

Yttrande över betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22)

Synpunkter

Helsingborg stad har, utifrån de intressen som staden har att beakta, nedan synpunkter på förslaget. I den mån ett förslag inte särskilt berörs ska det förstås som att Helsingborg stad inte har tagit ställning till förslaget.

Helsingborg stad ser generellt positivt på att det sker en översyn av bestämmelserna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet då det är viktigt att det finns ett regelverk som gynnar sund och effektiv konkurrens på marknaden, där offentliga och privata aktörer verkar på lika villkor.

Begreppen "otillbörligt" och "försvarbart från allmän synpunkt" i 3 § lag om offentlig säljverksamhet

Begreppet "otillbörligt" är ett nytt begrepp som föreslås införas i lag om offentlig säljverksamhet. Bedömningen av vad som utgör otillbörlig påverkan ska avgöras i varje enskilt fall utifrån att omständigheterna kan variera stort från kommun till kommun. Vissa delar av begreppet otillbörligt såsom underprissättning och diskriminering är förhållandevis lätta att förstå och bedöma. Däremot finns det en stor del av bedömningen som kan vara svår att avgöra vad som ska anses otillbörligt. Det nämns i utredningen att blotta närvaron av den offentliga aktören på en marknad kan vara otillbörlig om det leder till att privata alternativ faller bort eller att privata aktörer över huvud taget inte träder in på marknaden. Helsingborgs stad hade önskat ett förtydligande i denna del.

Helsingborgs stad anser att det är positivt att en säljverksamhet som är försvarbar från allmän synpunkt, det vill säga verksamheter eller förfaranden som är förenliga med lag, inte ska vara förbjudna. Helsingborgs stad ansluter sig till utredningens ställningstagande om att den nya lagen om offentlig säljverksamhet inte ska påverka gränserna för den kommunala kompetensen och att prövningen alltså ska utgå från gällande rättsläge.

Inom ramen för bedömningen om en säljverksamhet är försvarbar ur allmän synpunkt ingår att ta ställning till om verksamheten är förenlig med den kommunala kompetensen och om det finns andra möjligheter att tillgodose det allmänna intresset. Helsingborgs stad menar att begreppet "försvarbart ur allmän synpunkt" ger ett väldigt stort tolkningsutrymme, vilket kan skapa osäkerhet. Helsingborgs stad önskar vägledning och förtydligande i denna del för kunna bidra till ökad förutsägbarhet. Vidare önskar Helsingborgs stad

vägledning vad gäller verksamheter som är särskilt angelägna för samhället, till exempel verksamheter utifrån säkerhets- och beredskapsskäl.

Marknadsstörningsavgift

Helsingborgs stad delar inte utredningens bedömning att införande av en marknadsstörningsavgift kommer att bidra till utvecklingen av välfungerande marknader med en effektiv konkurrens. Helsingborgs stad ser i stället att den föreslagna avgiften snarare riskerar att få motsatt effekt.

Även om ramarna för bedömningen av vad som anses vara kompetensenligt kommer att vara oförändrad anser Helsingborgs stad att införandet av marknadsstörningsavgift kan innebära att kommuner blir mer restriktiva i sin bedömning av vad som ska anses kompetensenligt. Införandet av en marknadsstörningsavgift kan komma att begränsa riskbenägenheten att bedriva verksamheter på områden som befinner sig i gråzonen mellan det egentliga näringslivet och det område inom vilket kommuner har kompetens att engagera sig, samt områden där privata aktörer saknas.

Det är naturligt att en kommun rör sig i gråzonen eftersom den kommunala kompetensen är ett dynamiskt begrepp. Dock finns det enligt Helsingborgs stad en farhåga att införande av en marknadsstörningsavgift påverkar kommunernas bedömningar och riskbenägenhet att röra sig i den gråa zonen. Det finns också en stor risk att kommuner avhåller sig från områden som inte ens befinner sig i gråzonen då man inte vågar riskera en marknadsstörningsavgift. Detta kan i sin tur medföra att bra initiativ och utveckling av samhällsnyttig service och innovationskraft hämmas.

Utvärdering och särskild redovisning

Att genomföra återkommande utvärderingar för att säkra att den säljverksamhet som kommunerna bedriver är lagenlig är som utgångspunkt god. Dock kan kravet på utvärdering och särskild redovisning vara betungande och medföra kostnader, samt innebära större arbetsinsatser än vad som krävs enligt nuvarande lagstiftning.

Preskription

Utredningens förslag om att beslut om marknadsstörningsavgift ska meddelas inom fem år från det att överträdelsen upphörde utgör en allt för lång preskriptionstid. Detta utifrån att bevisbördan åligger kommunerna och inte Konkurrensverket.

Helsingborgs stad ser inte heller något behov av att föreslagen preskriptionstid överensstämmer med preskriptionsbestämmelser i konkurrenslagen då utredningens förslag är att instifta en ny lag om offentlig säljverksamhet.

Mot bakgrund av ovan är det Helsingborgs stads uppfattning att det saknas skäl för längden på den föreslagna preskriptionstiden.

Kommunstyrelsen